

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev 3069/05
01.11.2006. godina
Beograd

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Vojimira Cvijovića, predsednika veća, Milomira Nikolića, Branislave Apostolović, Jovanke Kažić i Mirjane Grubić, članova veća, u parnici tužioca AA, čiji je punomoćnik AB, advokat, protiv tužene DZ SCG- MO, koju zastupa Odeljenje za imovinsko-pravne poslove Beograd - Odsek u Nišu, radi naknade štete, odlučujući o reviziji tužene izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Leskovcu Gž.1266/04 od 28.07.2004. godine, u sednici održanoj dana 01.11.2006. godine, doneo je

R E Š E N J E

UKIDAJU SE presuda Okružnog suda u Leskovcu Gž.1266/04 od 28.07.2004. godine u prvom stavu izreke i presuda Opštinskog suda u Leskovcu P.6257/03 od 28.04.2004. godine u prvom stavu izreke i u pogledu odluke o troškovima parničnog postupka, i u tim delovima predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

O b r a z l o ž e n j e

Pravnosnažnom presudom Okružnog suda u Leskovcu Gž.1266/04 od 28.07.2004. godine potvrđena je presuda Opštinskog suda u Leskovcu P.6257/03 od 28.04.2004. godine kojom je tužena obavezana da tužiocu na ime razlike u plati za period od 20.06.1997. godine do 28.02.2004. godine zajedno sa zakonskom zateznom kamatom isplati ukupan iznos od 335.354,46 dinara, kao i da tužiocu na ime naknade materijalne štete za nabavku civilne odeće za 1997., 1998., 1999., 2000., 2001., 2002., 2003. i 2004. godinu sa zakonskom zateznom kamatom isplati ukupan iznos od 194.738,19 dinara, sa zakonskom zateznom kamatom na dosuđene iznose počev od 15.03.2004. godine, pa do konačne isplate i tužena obavezana da tužiocu na ime troškova parničnog postupka isplati iznos od 13.300,00 dinara u zakonskom roku.

Protiv navedene presude Okružnog suda u Leskovcu, tužena je izjavila reviziju zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Ispitujući pravilnost pobijane presude u smislu člana 386. ZPP, Vrhovni sud je našao da je revizija tužene osnovana.

U pravnosnažno okončanom postupku, tužena je u odgovoru na tužbu od 12.01.2004. godine, koji je primljen u sudu 14.01.2004. godine, označila da se podnesci i pozivi dostavljaju, Odeljenju za imovinsko-pravne poslove tužene, Odsek u Nišu. U skladu sa tim na ročištu od 16.01.2004. godine, tužilac je uredio tužbu u pogledu tačnog označavanja tuženog u parnici, a kao zastupnika Odeljenje za imovinsko-pravne poslove - Odsek u Nišu. Ročište od 28.04.2004. godine kada je glavna rasprava zaključena, a koje je održano u odsustvu zastupnika tužene, izvedeni su dokazi čitanjem pismenih isprava i nalaza i mišljenja veštaka. Za to ročište poziv je za tuženu uručen Direkciji u Beogradu, a ne Odseku u Nišu. S obzirom na izneto u reviziji tužene se osnovano ističe da su nižestepene presude zahvaćene bitnom povredom odredaba parničnog postupka iz člana 354. st.2. tač.8. i 11. ZPP, jer tuženoj nije data mogućnost da raspravlja pred sudom, zbog propuštanja prvostepenog suda da na raspravu, kada su izvođeni dokazi čitanjem pismenih isprava, te nalaza i mišljenja veštaka, pozove zastupnika tužene koji je bio ovlašćen za prijem sudskih poziva i podnesaka, usled čega su nižestepene presude morale biti ukinute.

U pravnosnažno okončanom postupku činjenično je utvrđeno da je tužilac po odluci načelnika GŠVJ od __1994. godine postavljen za načelnika BB. Naredbom načelnika GŠVJ br.10-76 od 09.06.1997. godine, tužilac je smenjen sa ranije dužnosti i stavljen na raspolaganje VV. Presudom Vrhovnog vojnog suda u Beogradu Up.br.101/98 od 30.12.1998. godine, poništena je napred označena naredba načelnika GŠVJ. Nakon donošenja presude Vrhovnog vojnog suda u Beogradu, nije donošen pojedinačni akt od strane organa VJ, kojim bi bio rešen položaj tužioca. U skladu sa Uredbom o platama i drugim novčanim primanjima profesionalnih vojnika i civilnih lica u VJ, tužilac bi na mesto načelnika 14. kontraobaveštajne grupe, imao pravo na platu pukovnika Šeste položajne grupe, a na mestu na koje je raspoređen, primao je platu Sedme položajne grupe u skladu sa označenom Uredbom. Tužilac bi u skladu sa Pravilnikom o naknadi za nabavku uniforme i druge lične opreme, na mestu načelnika 14. kontraobaveštajne grupe, imao pravo na nabavku civilne odeće jedanput godišnje, koje pravo nije mogao da ostvari na mestu na koje je raspoređen. Razlika u plati između Šeste položajne grupe i Sedme položajne grupe, koju je tužilac ostvarivao, za utuženi vremenski period, sa obrčunatom zakonskom zateznom kamatom na svaki pojedinačni iznos razlike od dana dospeća do dana veštačenja 15.03.2004. godine iznosi ukupno 335.354,46 dinara, a naknada za nabavku civilne odeće za utuženi vremenski period, sa zakonskom zateznom kamatom na svaki pojedinačni iznos godišnje naknade, od dana dospeća pa do dana veštačenja 15.03.2004. godine iznosi ukupno 194.738,19 dinara.

Polazeći od utvrđenog činjeničnog stanja, nižestepeni sudovi su usvojili zahtev tužioca, nalazeći da je tužena u smislu člana 172. i 185. ZOO, u obavezi da tužiocu naknadi dosuđene vidove štete, s obzirom da je Vrhovni vojni sud presudom Up.br.101/98 od 30.12.1998. godine poništio naredbu načelnika GŠVJ br. 10-76 od 09.06.1997. godine

sua presudom Up.dr.101/98 od 30.12.1998. godine poništio naredbu načelnika GŠVJ br. __ od __1997. godine kojom je tužilac smenjen sa dužnosti načelnika BB.

Vrhovni sud nalazi da se izloženo stanovište nižestepenih sudova o građansko-pravnoj odgovornosti tužene, u smislu člana 172. ZOO (nezakonit i nepravilan rad njenih organa) ne može prihvatiti s obzirom da činjenično stanje nije potpuno i pravilno utvrđeno.

Pravo na zaradu je jedno od osnovnih prava zaposlenog iz radnog odnosa, pa i profesionalnog vojnika. To pravo ima svoj neposredni izvor u ugovoru o radu ili rešenju funkcionera kao pojedinačnom aktu. Plate pripadnika Vojske (oficira, podoficira, civilnih lica i profesionalnih vojnika), takođe se utvrđuju rešenjem kao pojedinačnim aktom, čiju kontrolu vrši žalbeni drugostepeni organ i nadležni sud u upravnom sporu. Odluku o visini plate (rešenje) za pripadnike Vojske donosi starešina na osnovu člana 152. Zakona o vojsci, a kontrola zakonitosti te odluke vrši se na osnovu člana 156. istog zakona. Kriterijumi za određivanje plate (čin, položajna grupa, rezultati rada i dr.) određeni su Uredbom u platama i drugim novčanim primanjima profesionalnih vojnika i civilnih lica u Vojski Jugoslavije ("Službeni list SRJ" br.35/94, 42/94, 9/996, 1/00, 2/00 i 54/02). U skladu sa iznetim izvor pojedinačne obaveze predstavlja rešenje nadležnog starešine i njegovu zakonitost ne može da ocenjuje redovni sud, jer je propisan drugi pravni put (žalba u upravnom postupku i vođenje upravnog spora). Stoga je za odgovornost tužene po članu 172. ZOO, za nezakonit i nepravilan rad njenih organa, u ponovnom postupku nužno razjasniti i utvrditi da li je tužiocu plata isplaćivana u skladu sa rešenjem nadležnog starešine i da li se radi o konačnom i pravnosnažnom aktu donetom po pravilima upravnoga postupka. Po mišljenju ovoga suda, samom činjenicom, da je Vrhovni vojni sud presudom poništio naredbu načelnika GŠVJ br.10-76 od 09.06.1997. godine kojom je tužilac smenjen sa ranije dužnosti, ne bi mogla da posluži kao osnov za ostvarivanje prava tužioca na platu pukovnika Šeste položajne grupe, ukoliko mu to pravo nije priznato pojedinačnim upravnim aktom. Ista situacija je i u pogledu ostvarivanja prava na naknadu za nabavku civilne odeće u skladu sa Pravilnikom o naknadama za nabavku uniforme i druge lične opreme, ukoliko se o tom pravu odlučuje pojedinačnim rešenjem starešine ili je to pravo isključivo vezano za obavljanje određene dužnosti. Država bi bila odgovorna ako je nadležni organ bez zakonskog razloga uskratilo isplatu u celini ili delimično, ili vršio selekciju prilikom ispunjenja obaveza po rešenjima starešine ili na drugi način nepravilno ili nezakonito postupao u izvršenju pojedinačnih rešenja ili isplate naknade koja je isključivo vezana za obavljanje određene dužnosti.

Obračun štete izvršen je u suprotnosti sa članom 279. ZOO, po kojem na dospelu a neisplaćenu ugovornu ili zateznu kamatu, kao i druga dospelu povremena novčana davanja, ne teče zakonska kamata. Takođe je povređen i stav 2. iste odredbe po kome na iznos neisplaćene kamate može da se zahteva zatezna kamata samo od dana kada je sudu podnesen zahtev za njenu isplatu.

U konkretnom slučaju radi se o periodičnim davanjima koja dospevaju najmanje jedanput mesečno u pogledu plate (zarade), odnosno jedanput godišnje u pogledu naknade za civilno odelo i zato se i obračun mora vršiti na mesečnom, odnosno godišnjem nivou, sa zateznom kamatom počev od svakog mesečnog obroka, odnosno počev od određenog datuma u godini. Zato je nepravilan stav nižestepenih sudova, zasnovan na nalazu i mišljenju veštaka, ekonomsko-finansijske struke da se sve zarade i naknade sabiraju i da se glavnici dodaje zatezna kamata i na dobijeni iznos isplati zatezna kamata, jer je to u suprotnosti sa članom 279. ZOO.

Kako od od navedenih okolnosti zavisi osnovanost zahteva tužioca, Vrhovni sud je na osnovu člana 395. st.2. ZPP, a u vezi sa članom 491. st.4. ZPP ("Službeni glasnik RS" br.125/04), ukinuo nižestepene presude i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

U ponovnom postupku prvostepeni sud će otkloniti ukazane nedostatke i u izloženom smislu upotpuniti činjenično stanje i doneti zakonitu i pravilnu presudu.

Na osnovu navedenih razloga Vrhovni sud Srbije je na osnovu člana 392. ZPP, odlučio kao u izreci.

Predsednik veća-sudija,

Vojimir Cvijović, s.r.

Za tačnost otpravka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

ZS